

§ 23

Diarienumr: SK-2024/00626

**Yttrande om remiss från
Utbildningsdepartementet - Betänkande -
Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en
reformerad lärarutbildning - SOU 2024:81 -****Beslut**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att ställa sig bakom remissyttrande nedan till Utbildningsdepartementet gällande:
Betänkande – Ämneskunskaper och lärarskicklighet en reformerad lärarutbildning, (SOU 2024:81).

Ärendebeskrivning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Umeå kommun har beretts möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet "Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning", (SOU 2024:81). Betänkandet innehåller förslag för att förbättra kvaliteten och statusen på lärar- och förskollärarytbildningarna i Sverige. Syftet med reformerna är att utbilda professionella lärare med hög kompetens, vilket förväntas leda till bättre undervisning och högre måluppfyllelse för eleverna, trots att det initialt kan innebära färre examinerade lärare.

De förändringar som föreslås är högre antagningskrav med krav på lägst betyg C i Svenska 3 eller Svenska som andraspråk 3 för grund- och ämneslärarutbildningar, och lägst betyg D för förskollärarytbildningen.

Utbildningsinnehållet förändras till ökade ämnesstudier och ämnesdidaktik genom att minska utbildningsvetenskapliga delar. Examensmålen minskas till antalet och uppdateras med nya mål som betonar kognitionsvetenskap, evidensbaserade undervisningsmetoder och praktiska undervisnings-färdigheter. Ökad samverkan mellan lärosäten och skolor ska ske.

Författningsändringarna förslås träda i kraft 1 juli 2027.

Yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i Umeå är positiv till förslaget att reformera lärarutbildningen som det beskrivs i: *Betänkande – Ämneskunskaper och lärarskicklighet en reformerad lärarutbildning*, (SOU 2024:81)

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden vill lyfta fram följande synpunkter:

Högre antagningskrav i svenska innebär en risk för färre studenter men genom att möjligheter för studenter att komplettera sina gymnasiebetyg genom vuxenutbildning så stängs de inte ute från utbildningen.

Den förlängning av försöksverksamheter som KPU 60 och KPU 75 (kompletterande pedagogisk utbildning) till 2032 samt permanent etablering av VAL (vidareutbildning av obehöriga lärare) ökar antal personer som kan utbilda sig inom lärarprofessionen och det är positivt när höjda antagningskrav kan leda till färre studenter.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden instämmer att lärarutbildningen behöver få en närmare koppling till skolverksamheter med medverkan av aktiva lärare. Utbildningen leder till kvalificerat yrke och behöver därför ha ett tydligt fokus på den kommande yrkesrollen och en nära koppling till skolverksamhet. Det sker idag genom verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Handledarna är betydelsefulla för att ge studenterna metodisk och didaktisk kunskap och förmåga. För att utveckla verksamheten med VFU som en viktig del i lärarutbildningen bör även ersättning till övningskolor och handledare ses över så utrymme finns för kvalificerad VFU.

Det är av vikt att de blivande lärarna får goda ämneskunskaper och ämnesdidaktik samt utvecklar en god förmåga att förmedla dessa till eleverna. Det är bra att utredningen föreslår att integrera mer praktisk metodik i utbildningarna för att ge studenterna bättre verktyg och metoder för att hantera verkliga situationer i sina framtida yrken.

Den förändring av utbildningens innehåll med förstärkt fokus på ämnesstudier och ämnesdidaktik samt evidensbaserade metoder för undervisning i läs- och skrivinlärning för de yngre eleverna ser nämnden som betydelsefullt framför allt för att ge goda förutsättningar att som

vuxen kunna utöva sina medborgerliga och politiska rättigheter samt delta i det demokratiska samtalet.

Nämnden håller med och är positiv till utredningens förslag att undervisning i skolan behöver anpassas till barns kognitiva utveckling. Det är därför viktigt att lärare får fördjupad kännedom hur kunskap kan inhämtas, fördjupas och användas genom studier i kognitionsvetenskap. Likaså få en ökad förståelse för hur inläring och lärande kan variera mellan individer. Undervisning ska fungera för alla barn och elever.

Den förändring av lärarutbildningen som föreslås för att förbättra skolans kvalitet och därigenom öka genomströmning av elever är en långsam process därför ses utredningens förslag att lärosäten ska ta fram kurser så befintliga lärare kan få fortbildning inom kognitionsvetenskap, läs- och skrivinläring samt specialpedagogik som ett bra komplement för att stärka den kompetensen.

Umeå kommuns skolformer har stora framtida behov av lärare. Höjda krav för att kunna bli antagen till utbildning som lärare, förskollärare och fritidslärare kan komma innebära ett minskat antal studenter och med det ett minskat antal utexaminerade pedagoger som kan komma att påverka verksamheterna. Nämnden bedömer ändå att syftet med reformen är att utbilda lärare med hög kompetens och lämplighet som i sin tur förväntas leda till bättre undervisning och högre måluppfyllelse för eleverna. Färre examensmål kommer leda till ökad likvärdighet mellan lärosäten.

Det nämnden saknar i betänkandet är hur blivande lärare ska få kunskap om den snabba digitala utveckling som sker i samhället och hur de i framtiden kan förbereda och lära elever hantera till exempel AI. För ämneslärare bör ökade kunskaper i källkritik och källtillit samt hur sociala medier och AI: s påverkan kan te sig läggas till.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden vill framhålla vikten av att den här reformen får bli stadigvarande för stabilitet och likvärdighet över tid. Sammanfattningsvis ser gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden positivt på det förslag till reformerad lärarutbildning som utredningen föreslår.

Beslutsunderlag

Bilaga: Betänkande - Ämneskunskaper-och lärarskicklighet- en-reformerad-lararutbildning-sou-202481

Beredningsansvarig

Cathrin Backman Löfgren, utbildningsstrateg

Yrkanden

Peter Vigren (S) för bifall till tjänsteskrivelsen.

Inga motyrkanden finns.

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Beslutet ska skickas till

u.remissvar@regeringskansliet.se, ange diariernr: (U2024/02723)

ksdiarium@umea.se, märk ämnesraden med diariernr: KS-2024/01067